
บทความวิจัย

การรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

The Perception of Peace Studies of Youth in the Southern Border Provinces

ศันสนีย์ จันทรอานูภาพ สม.ม. (สังคมวิทยา)

Sansanee Chanarnupap M.A. (Sociology)

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Department of Social Science, Faculty of Humanities and Social Science, Thaksin University

สุรรัตน์ ชูเมือง วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

Suparat Choomuang M.Sc. (Environmental Management Technology)

ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Department of Geography, Faculty of Humanities and Social Science, Thaksin University

วรุตม์ นาทิ วท.ม. (ภูมิศาสตร์)

Warut Natee M.Sc. (Geography)

ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Department of Geography, Faculty of Humanities and Social Science, Thaksin University

คำสำคัญ : สันติภาพ, สันติวิธี, ความรุนแรง

Keywords : Peace, Peaceful Method, Violence

Abstract

The Perception of Peace of Youth in the Southern Border Provinces aimed at describing the level of youth's perception of peace in various aspects. This survey research also aimed at studying the youth's attitudes towards different people or behavior by using questionnaires. These youth were Mathayomsuksa 4-6 students from the schools in Pattani, Yala, Narathiwat, and Songkla , under the supervision of Office

of the Board of Fundamental Education, Ministry of Education . The 40 students from each school in every education area (360 students in total) were chosen randomly. Most of the sample (33.6%) agreed with the third definition of peace which says 'peace mean not using violence in ending the conflicts between human' which is the negative definition of peace. Moreover, most of the youth (67.8%) also thought that peace should be the state without violence and conflicts in the society.

According to the perception of conflict and violence, most of the youth (68.3%) had the perception of medium level, and 31.4% of them had the perception of high level. According to the perception of the categories of violence, it was found that most of the youth perceived more direct violence than the structural violence. Most of them (45.8%) had the perception of direct violence of high level, while 44.7% of them had the perception of structural violence of low level.

According to the perception of peaceful methods, it was found that most of the youth had both the perception of peaceful methods for problem-solving and the perception of peaceful methods for life. Moreover, 61.1% of the youth had the perception of peaceful methods for problem-solving of medium level, while 34.4% of them had the perception of high level. While 51.7% of the youth had the perception of peaceful methods for life of medium level, 42.8% of them had the perception of high level. According to the perception of human rights and cultural diversity, it was found that 79.2% of the youth had the perception of medium level, and 20.0% of them had the perception of high level.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัตถุประสงค์ที่จะบรรยายระดับการรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับแนวคิดสันติศึกษาในประเด็นต่างๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่อยู่ในขอบข่ายการศึกษาเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา จำนวน 360 ราย จากกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.6) เห็นด้วยกับความหมายสันติภาพความหมายที่ 3 คือ สันติภาพ หมายถึง การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ นอกจากนี้เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.8) ยังเห็นว่าสันติภาพควรปราศจากทั้งความรุนแรงและความขัดแย้งในสังคม

ด้านการรับรู้โน้ตสันติภาพความขัดแย้งและความรุนแรง เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.3) มีระดับการรับรู้โน้ตสันติภาพความขัดแย้งและความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 31.4 มีระดับการรับรู้โน้ตสันติภาพความขัดแย้งและความรุนแรงอยู่ในระดับสูง ด้านการรับรู้ประเภทของความรุนแรง ปรากฏผลว่า เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.8) มีระดับการรับรู้โน้ตสันติภาพความรุนแรงทางตรงอยู่ในระดับสูง ในขณะที่เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.7) มีระดับการรับรู้โน้ตสันติภาพความรุนแรงเชิงโครงสร้างอยู่ในระดับต่ำ

ด้านการรับรู้ประเภทของสันติวิธี ปรากฏผลว่า เยาวชนร้อยละ 61.1 มีระดับการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 34.4 มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการดำเนิน

ชีวิต เยาวชนร้อยละ 51.7 มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 42.8 อยู่ในระดับสูง ด้านการรับรู้โน้ตสันติ
ลัทธินุชนและหลากหลายทางวัฒนธรรม เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.2) มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
รองลงมา ร้อยละ 20.0 มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับสูง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากที่สหรัฐอเมริกาได้ตัดสินใจทิ้งระเบิด
ปรมาณูถล่มเมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิอันนำมาสู่
การสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง และนำประเทศ
สหรัฐอเมริกาไปสู่การเป็นมหาอำนาจใหม่ของโลก แต่ทว่า
สงครามและความรุนแรงก็ไม่ได้ยุติลงไปเพราะหลังจากนั้น
ไฟแห่งสงครามตัวแทนในยุคสงครามเย็นได้ลุกลามไปทั่ว
ในนามของปฏิบัติการสกัดกั้นการแพร่ระบาดของลัทธิ
คอมมิวนิสต์ จนกระทั่งหลังสิ้นสุดสงครามเย็น นักวิชาการ
บางท่านเชื่อว่าโลกมนุษย์คงเป็นโลกแห่งสันติภาพ โลกแห่ง
ชัยชนะของระบบทุนนิยมและการเมืองประชาธิปไตย
โลกที่ความขัดแย้งทางอุดมการณ์เคลื่อนถึงจุดจบ แต่ดู
เหมือนว่าสันติภาพที่คาดหวังนั้นเป็นสันติภาพร้อน
(hot peace) การมองโลกในแง่ดีดังกล่าวถูกท้าทาย
ด้วยความรุนแรงของการเมืองชาติพันธุ์ลัทธิชาตินิยม
และลัทธิชาตินิยม ผ่นวกกับความรุนแรงจากการกระทำ
ของกลุ่มผู้ก่อการร้ายและการปราบปรามผู้ก่อการร้าย
เพื่อพิทักษ์ระเบียบโลกใหม่ (new world order) ซึ่งใช้
ความรุนแรงคุกกัน อีกทั้งโลกาภิวัตน์ยังเป็นกระบวนการ
ที่ทำให้พื้นที่ทางสังคมกับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ไม่สวมทับกัน
สนิท เพราะพื้นที่ทางสังคมได้กลายเป็น “พื้นที่ทางสังคม
ข้ามพรมแดน” (transnational social spaces) พื้นที่
ทางภูมิศาสตร์ได้กลายเป็นท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย
(multi-localities/pluri-localities) และท้องถิ่น
ข้ามท้องถิ่น (translocalities) ซึ่งแสดงถึงการไม่สวม
ทับระหว่างพื้นที่ทางสังคมกับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ พื้นที่
ทางภูมิศาสตร์มิได้ครอบหรือขังความเป็นตัวตนทางสังคม
วัฒนธรรม การเมือง และปฏิบัติการทางสังคมอื่น กล่าว
อีกนัย พื้นที่ทางสังคมในท้องถิ่นข้ามท้องถิ่น ท้องถิ่นที่
หลากหลายและในพื้นที่ทางสังคมข้ามพรมแดนได้ขยาย

เชื่อมร้อย และตัดข้ามกล่อมพรมแดนทางภูมิศาสตร์
ระดับต่างๆ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์มิได้สัมพันธ์กับพื้นที่
ทางสังคมแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หากแต่พื้นที่ทางภูมิศาสตร์
หนึ่งๆ คือ กองรวมของพื้นที่ทางสังคมที่หลากหลายและ
พื้นที่ทางสังคมที่หลากหลายในพื้นที่ภูมิศาสตร์เดียวไม่
จำเป็นต้องสัมพันธ์กันอย่างเข้มข้น โดยพื้นที่ทางสังคม
ดังกล่าวอาจมีความสัมพันธ์อย่างเข้มข้นและเหนียวแน่น
กับพื้นที่ทางสังคมที่อยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์อื่น จนทำให้
เกิดพื้นที่ทางสังคมเดียวที่ครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์
หลายพื้นที่ที่อยู่ห่างกัน เหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ที่ปรากฏ
แพร่หลาย (mass phenomena) ในปลายศตวรรษที่ 20
ในแง่ของโลกาภิวัตน์จึงอาจเป็นกระบวนการที่สร้างปัญหา
สร้างความขัดแย้ง และระเบิดความขัดแย้งเข้าไปใน
ท้องถิ่นได้ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐชาติต้องการให้พื้นที่ทาง
ภูมิศาสตร์ของตนเป็นพื้นที่แห่งความเป็นหนึ่งเดียว มันคง
ไม่อาจแบ่งแยกได้ สำรองตรวจสอบได้ กำหนดและ
ดำเนินนโยบายได้ มีระเบียบวินัย มีความภักดีที่เป็น
หนึ่งเดียว ศักดิ์สิทธิ์ และบริสุทธิ์ ดังนั้นชาติพันธุ์แปลกหน้า
การสร้างอัตลักษณ์ที่แตกต่าง การสร้างเครือข่ายท้องถิ่น
ข้ามท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งท้าทายกฎระเบียบแห่งรัฐชาติและเป็น
อันตรายต่ออำนาจอธิปไตย ดินแดน และความชอบธรรม
ตามแบบฉบับของรัฐชาติ อัตลักษณ์แปลกหน้าเหล่านี้
จึงอาจจำต้องเผชิญหรือปะทะกับอคติและความรุนแรงที่
กระทำโดยรัฐ

ผู้คนจำนวนไม่น้อยเชื่อว่าความรุนแรงอันเป็นผล
จากกระบวนการโลกาภิวัตน์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้
เหล่าผู้คนที่เชื่อมั่นเกี่ยวกับความไร้สาระของความรุนแรงที่
มนุษย์กระทำต่อมนุษย์ด้วยกันสูงจนจนได้ที พวกเขาจึง
พร้อมใจกันลุกขึ้นแสวงหาสันติภาพโดยท้าทายกฎเกณฑ์
ศีลธรรมและโลกทัศน์ของผู้มีอำนาจในสังคม กระบวนทัศน์

เท่า ที่ยึดเอาเอกภาพหนึ่งเดียว (unity is uniformity) ถูกให้คุณค่าว่าหมดความสามารถที่จะใช้อธิบายหรือแก้ไขวิกฤตของสังคมสมัยใหม่ได้ และเหตุผลความชอบธรรมแห่งการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาที่ถูกตั้งคำถามอย่างหนักว่าไม่ถูกต้องเหมาะสมอีกต่อไป เหล่านี้กลายเป็นพลังเคลื่อนไหวทำให้กระบวนทัศน์ใหม่ถูกสร้างขึ้นแทนที่ (paradigm shift) เป็นกระบวนทัศน์แห่งการยอมรับว่า โลกเรามีความแตกต่าง (difference) หลากหลาย (diversity) ไม่เพียงเท่านั้นยังยอมรับอีกด้วยว่า ในความแตกต่างหลากหลายเหล่านั้นแต่ละส่วนมีความเท่าเทียมกัน (equity) กระบวนทัศน์ใหม่นี้ก่อให้เกิดท่าทีแห่งการอดกลั้นต่อความแตกต่าง (toleration) การเปิดเผย (openness) จุดยืน วัตถุประสงค์ อุดมการณ์ของตนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจต่อกัน การเคารพซึ่งกันและกัน (mutual respect) การให้การยอมรับ (recognition) แก่บุคคลหรือกลุ่มคนที่อ่อนแอกว่าหรือที่มีจำนวนน้อยกว่า การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเป็นที่แน่นอนว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ กระบวนทัศน์ใหม่อาจไม่ถูกยอมรับและถูกโจมตีจากผู้ที่ยึดมั่นในกระบวนทัศน์เดิม ความขัดแย้งระหว่างกระบวนทัศน์เก่าและใหม่ย่อมเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ กระบวนทัศน์ใหม่ยังทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพ (peace movements) ขึ้นหลายรูปแบบในหลายส่วนของโลก เช่น ขบวนการด้านศาสนาและสันติภาพ ขบวนการเชิงมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ขบวนการร่วมมือเชิงพัฒนา เป็นต้น ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพเหล่านี้ มุ่งชักจูงให้ผู้คนเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน และร่วมมือช่วยเหลือกันสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่กันและกันอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีสันติภาพ

“สันติศึกษา” (Peace Studies) เป็นความพยายามอีกประการหนึ่งในการต่อต้านสงครามและความรุนแรง สันติศึกษาสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องสันติภาพ (Education about Peace)

เช่น การศึกษาหาความหมายของคำว่าสันติภาพ การพยายามเข้าใจว่าอะไรเป็นสาเหตุของการไม่มีสันติภาพ ทำไมจึงมีการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยความรุนแรง เป็นต้น ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติใฝ่สันติให้กับกลุ่มชนต่างๆ (Education for Peace) สันติศึกษาเชื่อว่ามนุษย์นั้นมีเหตุผล สามารถเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างสันติ ส่วนสงครามและการใช้ความรุนแรงนั้น เกิดจากความเข้าใจผิด ความเขลา ความกลัว และเชื่อว่าการเรียนรู้ที่เหมาะสมสามารถทำให้คนมีความเป็นมนุษย์ คือ มีเหตุผล มีความเข้าใจอันดี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบได้ จากที่กล่าวข้างต้นจึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะนำแนวคิด “สันติศึกษา” มาใช้ในการสร้างเสริมความสงบสุขในสังคมไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมวัฒนธรรมป้องกันและบรรเทาการใช้ความรุนแรงในพื้นที่ดังกล่าวโดยเฉพาะเมื่อปรากฏว่ามีเยาวชนหลายกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิบัติการใช้ความรุนแรงในหลายเหตุการณ์ จนสังคมเกิดการตั้งคำถามกันอย่างกว้างขวางว่าเกิดอะไรขึ้นกับเยาวชนของชาติเหล่านี้ และไม่ว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเกิดขึ้นด้วยเหตุผลใดก็ตาม หากแต่สิ่งที่อยู่ในความคาดหวังของผู้คนจำนวนมากนั่นก็คือ การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาของฝ่ายต่างๆ และสนับสนุนให้ความสงบสุขเกิดขึ้นจากการใช้สันติวิธีเท่านั้น โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาระดับการรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนอกจากจะศึกษาระดับการรับรู้ของเยาวชนในเรื่องมโนทัศน์พื้นฐานของสันติศึกษา เช่น ความหมายสันติภาพ ความรุนแรง และมายาคติของความรุนแรงแล้วยังสนใจศึกษาทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนประเภทต่างๆ ในสังคมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างของผู้คนในสังคมเป็นปฐมของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดังปรากฏในคำปรารภแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ค.ศ.1948 บางตอนดังนี้ว่า “...ด้วยเหตุที่การยอมรับ ศักดิ์ศรีประจำตัว และสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอน แกกันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์ เป็น รากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพใน พหุพ...” ในการนี้จะทำการศึกษาระดับการรับรู้ของเยาวชน ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา มูลเหตุที่เลือกเยาวชนดังกล่าว เป็นประชากรเป้าหมายเนื่องจากเยาวชนเหล่านี้อยู่ในช่วงวัย ที่ได้สัมผัสประสบการณ์ชีวิตพอสมควร ดำเนินชีวิต ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ และเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการเตรียมพร้อมก่อนจบการศึกษาไป อยู่ในส่วนต่างๆ ของสังคม ผลที่ได้จากการศึกษาระดับ การรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ทำให้ทราบถึงทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับ สันติภาพ และทัศนคติของเยาวชนต่อความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนในสังคม ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ต่อไปว่าระดับการรับรู้ของเยาวชนดังกล่าวเป็นไปในทิศทาง ที่สนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดสันติหรือวิกฤตแห่งการ อยู่ร่วมกันในสังคม อันจะเอื้อต่อการวางแผนจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับเยาวชนเพื่อให้เยาวชน มีความพร้อมมากขึ้นในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาการรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับ มโนทัศน์พื้นฐานของสันติศึกษา
2. ศึกษาทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับความ แตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คน ในสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาระดับการรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของ เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลที่ได้จากการ ศึกษาทำให้ทราบถึงทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับสันติภาพ ความขัดแย้ง และความรุนแรงในสังคม ตลอดจนทราบถึง ทัศนคติของเยาวชนต่อความแตกต่างหลากหลายทาง วัฒนธรรมของผู้คนในสังคม ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับ เหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไปว่า ระดับการ รับรู้ของเยาวชนดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สนับสนุน หรือส่งเสริมให้เกิดสันติหรือวิกฤตแห่งการอยู่ร่วมกันใน สังคม อันจะเอื้อต่อหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐ หน่วยงานด้านการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เหมาะสมให้กับเยาวชนเพื่อให้เยาวชนมีความพร้อมมากขึ้น ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมต่อไป

กรอบแนวคิดในการกำหนดสมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของ เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ที่จะ บรรยายระดับการรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับแนวคิดสันติ ศึกษาในประเด็นต่างๆ สมมติฐานการวิจัยจึงมีลักษณะ เป็นสมมติฐานประเภทผันแปรเดี่ยว (univariate hypotheses) ซึ่งเป็นสมมติฐานที่มุ่งพรรณนาคุณสมบัติ ของตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งในประเด็นต่างๆ โดยไม่มีนัย เชิงสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร นักวิชาการจัดให้สมมติฐาน ประเภทผันแปรเดี่ยวเป็นสมมติฐานทางศาสตร์เช่นเดียวกับ สมมติฐานประเภทผันแปรหลากหลาย (multivariate hypotheses) ทั้งนี้เนื่องจากสมมติฐานดังกล่าวเป็น ข้อความที่มีฐานทางทฤษฎีและสามารถทดสอบเชิง ประจักษ์ได้

โจทย์วิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะบรรยายระดับการรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับแนวคิดสันติศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) การรับรู้ความหมายสันติภาพ
- 2) การรับรู้ในทัศนความขัดแย้งและความรุนแรง
- 3) การรับรู้ในทัศนความรุนแรงทางตรง
- 4) การรับรู้ในทัศนความรุนแรงทางโครงสร้าง
- 5) การรับรู้ในทัศนสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา
- 6) การรับรู้ในทัศนสันติวิธีในการดำเนินชีวิต
- 7) การรับรู้ในทัศนสิทธิมนุษยชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องการรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่อยู่ในขอบข่ายการศึกษาเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา โดยเหตุผลที่เลือกเยาวชนเหล่านี้เป็นประชากรเป้าหมายเนื่องจากเยาวชนอยู่ในช่วงวัยที่ได้สัมผัสประสบการณ์ชีวิตพอสมควร ดำเนินชีวิตท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถพูดอ่าน เขียนภาษาไทยได้ และเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการเตรียมพร้อมก่อนจบการศึกษาไปอยู่ในส่วนต่างๆ ของสังคม โดยมีขั้นตอนในการเลือกตัวอย่างดังนี้

- 1) จัดกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ตามลักษณะการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กลุ่มโรงเรียน 9 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2
- กลุ่มที่ 5 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่ศึกษานราธิวาส เขต 1
- กลุ่มที่ 6 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่ศึกษานราธิวาส เขต 2
- กลุ่มที่ 7 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1
- กลุ่มที่ 8 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
- กลุ่มที่ 9 กลุ่มโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3

2) เลือกโรงเรียนที่มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละกลุ่มๆ ละ 1 โรงเรียน (รวม 9 โรงเรียน) โดยผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่เป็นผู้ให้คำแนะนำในการคัดเลือกโรงเรียน ซึ่งจะทำให้การคัดเลือกโรงเรียนที่มีนักเรียนลักษณะหลากหลาย และเป็นหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาหลักประจำเขตการศึกษานั้นๆ ทั้งนี้ ทางโรงเรียนไม่สะดวกให้เปิดเผยชื่อโรงเรียน ผู้วิจัยจึงจะไม่ระบุชื่อโรงเรียนในรายงานผลการวิจัยนี้

3) ด้วยอุปสรรคด้านความปลอดภัยในการเดินทางเข้าไปในพื้นที่ศึกษา และความระแวงสงสัยของโรงเรียนและนักเรียนอันเนื่องมาจากเรื่องที่ศึกษามีความละเอียดอ่อน ผู้วิจัยจึงมีข้อจำกัดอย่างมากในการเข้าถึงประชากรที่อยู่ในขอบข่ายการศึกษา และเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้วิจัยจำเป็นต้องติดต่อประสานงานผ่านบุคลากรของโรงเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่เพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ non probability sampling ในการนี้กำหนดโควตาจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจาก 9 โรงเรียนๆ ละ 40 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวม 360 คน

การทดสอบความแม่นยำ (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) ของมาตรวัด :

การทดสอบความแม่นยำตามเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือวัด ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามเชิงปฏิบัติการ (operation definition) ภายใต้อาณัติความหมายเชิงทฤษฎี

(conceptual definition) ของแต่ละตัวแปรที่ศึกษา จากนั้นจึงสร้างมาตรวัดขึ้น และมาตรวัดดังกล่าวได้รับการพิจารณา แนะนำจากนักวิจัยชำนาญการแล้ว สำหรับการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบก่อนใช้จริง (pre-test) กับประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 รายเพื่อตรวจสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด โดยการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient alpha) เพื่อวัดขนาดค่าของความเชื่อถือได้ภายใน (internal consistency) อย่างไรก็ตามการพิจารณาตัดข้อความใดออก จะคำนึงด้วยว่าถ้าตัดข้อความนั้นๆ ออกแล้ว จะทำให้มาตรวัดขาดความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งถ้าหากตัดข้อความนั้นออกแล้วทำให้มาตรวัดขาดความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาที่ต้องการก็จะพิจารณาไม่ตัดออก

ผลการวิจัย

1) การรับรู้ความหมายสันติภาพ

การศึกษาการรับรู้ความหมายสันติภาพ ผู้วิจัยนำความหมายของสันติภาพ 4 แนวทางตามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการสอบถามว่าเยาวชนเห็นด้วยกับความหมายสันติภาพแนวทางใด

- ความหมายที่ 1 สันติภาพ คือ ภาวะที่ปราศจากความรุนแรงและความขัดแย้ง
- ความหมายที่ 2 สันติภาพ คือ ภาวะที่ปราศจากความรุนแรง แต่อาจมีความขัดแย้งอยู่ได้
- ความหมายที่ 3 สันติภาพ คือ การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน
- ความหมายที่ 4 สันติภาพ คือ การไม่ใช้ความรุนแรงในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับเพื่อนมนุษย์ รวมทั้งพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติด้วย

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.6)

เห็นด้วยกับความหมายสันติภาพที่ว่า สันติภาพหมายถึงการไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ โดยเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.8) เห็นว่าสันติภาพควรปราศจากทั้งความรุนแรงและความขัดแย้งในสังคมซึ่งเป็นการตั้งความหวังเกี่ยวกับสันติภาพไว้สูงเกินจริงจนทำให้เกิดสันติภาพในแบบที่เยาวชนต้องการแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ทั้งนี้เนื่องจากการปราศจากความขัดแย้งในสังคมเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการรับรู้โน้ตสันติความหมายของสันติภาพของเยาวชนในลักษณะมองสันติภาพเป็นภาวะที่ไม่มีความรุนแรงแต่อาจมีความขัดแย้งได้ หากแต่ไม่ใช้ความรุนแรงเข้าแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น

2) การรับรู้โน้ตสันติความขัดแย้งและความรุนแรง

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดความหมายของ “ความรุนแรง” และกรอบแนวคิดมาขยายคิของ ความรุนแรง ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการสอบถามทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม มาตรวัดการรับรู้โน้ตสันติความขัดแย้งและความรุนแรง ประกอบด้วย 11 ข้อความ (ค่าคะแนนต่ำสุด = 11, ค่าคะแนนสูงสุด = 55) แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ ระดับการรับรู้สูง ระดับการรับรู้ปานกลาง และระดับการรับรู้ต่ำจากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนสูงสุดกับค่าคะแนนต่ำสุด มาตรวัดการรับรู้โน้ตสันติความขัดแย้งและความรุนแรงมีค่า Reliability Coefficients Alpha = .5722

ข้อควมเชิงบวก :

- สันติภาพอาจมีความขัดแย้งในสังคมได้แต่ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น
- ความขัดแย้งบางครั้งเป็นความจำเป็น การปราศจากความขัดแย้งในสังคมเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้
- คนเราเลือกได้ว่าจะใช้ความรุนแรงหรือไม่รุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

- ความขัดแย้งไม่ได้นำไปสู่ความรุนแรงเสมอไป
- เราไม่ควรยอมรับความรุนแรงเป็นวิธีการแก้ไข ปัญหาไม่ว่ากรณีใดๆ
- ความรุนแรงไม่ได้เกิดจากพันธุกรรมหรือ สันดานคน มนุษย์เรียนรู้ความรุนแรงจาก ความพยายามเอาตัวรอดในการดำรงชีวิตซึ่ง สามารถแก้ไขหรือเรียนรู้ใหม่ได้
- ความรุนแรงในชีวิตของมนุษย์นั้นดำรงและ แพร่หลายอยู่ได้ก็ด้วยความสามารถของ มนุษย์เองในการแยกตนเองและกลุ่มของตน ออกจากผู้อื่นและกลุ่มอื่นแบ่งแยกเป็นพวกเขา พวกเขา

ข้อความเชิงลบ :

- ความรุนแรงกับความขัดแย้งเป็นสิ่งเดียวกัน เกิดขึ้นพร้อมกันเสมอ
- เมื่อสังคมเกิดความไม่สงบ บางครั้งคนเรา ต้องยอมรับการใช้ความรุนแรงในการแก้ไข ปัญหา
- มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรุนแรงอยู่ใน พันธุกรรมตามปกติธรรมชาติ
- ความพยายามที่จะไม่ใช้ความรุนแรงในการ แก้ไขปัญหาเป็นเรื่องไร้ประโยชน์

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.3) มีการรับรู้โน้ตสันติความขัดแย้งและความรุนแรงอยู่ใน ระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีระดับการรับรู้สูง (ร้อยละ 31.4) และระดับการรับรู้ต่ำ (ร้อยละ .3) ตามลำดับ โดยที่ น่าสนใจคือ เยาวชนร้อยละ 36.4 เห็นด้วยหรือเห็นด้วย อย่างยิ่งกับข้อความ “มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรุนแรง อยู่ในพันธุกรรมตามปกติธรรมชาติ” ซึ่งหากเยาวชนเชื่อว่า ความรุนแรงเป็นธรรมชาติของชีวิตมนุษย์แล้ว การศึกษา สันติวิธีหรือการมุ่งเข้าหาสันติภาพด้วยแนวทางแห่งสันติ ก็เป็นเรื่องไร้เหตุผล เพราะคงไม่อาจเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ ของมนุษย์ได้ มายาคติข้อนี้จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจ กับเยาวชนเป็นประการแรก

3) ด้านการรับรู้ประเภทของความรุนแรง

เยาวชนส่วนใหญ่รับรู้โน้ตสันติความรุนแรงทาง ตรงมากกว่าโน้ตสันติความรุนแรงทางโครงสร้าง ทั้งนี้ เนื่องจาก ความรุนแรงทางตรงเป็นสิ่งที่รับรู้ได้ง่ายกว่า ผลของความรุนแรงทางตรงทั้งในลักษณะการทำลาย ร่างกายหรือการขัดขวางการทำงานของร่างกายเป็นสิ่งที่ มักจะเห็นได้ชัดเจน แม้แต่ที่มาของความรุนแรงทางตรงก็ เป็นสิ่งที่มักเห็นได้ค่อนข้างชัดเจนเพราะมีตัวผู้กระทำ ชัดเจน ในขณะที่ความรุนแรงทางโครงสร้างจะไม่มีตัวผู้ ร้ายเป็นบุคคล ตัวการของความรุนแรงคือโครงสร้างซึ่ง มองไม่เห็น จับต้องได้ยาก เช่น สภาพเด็กทารกซึ่งตายไป เพราะไม่มีอาหารจะกิน ไม่มีน้ำสะอาดจะดื่ม และขาด บริการทางสาธารณสุข สภาพผู้คนที่ย่ำแย่เพราะโรค ระบาดต่างๆ ที่ในโลกนี้มีอาหาร น้ำ และวัคซีนอย่าง เหลือเฟือ ความอดอยากยากจน การขาดการศึกษา และ โรคภัยไข้เจ็บที่ไม่ควรเกิดขึ้น การเลือกปฏิบัติ ความ อยุติธรรม ความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง เป็นต้น ความรุนแรงทางโครงสร้างเหล่านี้ มักเกิดขึ้นในลักษณะกระบวนการ ดำรงอยู่ในช่วงเวลา อันยาวนานอย่างต่อเนื่อง เยาวชนอาจเคยชินจนทำให้ ขาดความตระหนักในการมีอยู่ของมัน การขาดความ รุนแรงเชิงโครงสร้างจึงมักถูกละเลย การที่เยาวชน ส่วนใหญ่รับรู้โน้ตสันติความรุนแรงทางตรงมากกว่า โน้ตสันติความรุนแรงทางโครงสร้างทำให้การแสวงหา สันติภาพของเยาวชนอาจจะจำกัดความสนใจอยู่แค่เพียง การจัดการกับความขัดแย้งเท่านั้น เป็นความพยายาม ทำให้ทุกสิ่งสงบลงและรักษาสถานภาพเดิมไว้โดยไม่ได้นั้น ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์ที่ ไม่เป็นธรรมในสังคม

3.1 การรับรู้โน้ตสันติความรุนแรงทางตรง

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดความหมายของความ รุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ที่ได้จากการ ทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการประเมินความ สามารถของเยาวชนในการจำแนกว่าข้อความใดเป็น

ความรุนแรง และข้อความใดไม่ใช่ความรุนแรงในสังคม
มาตรวัดการรับรู้โนทัศน์ความรุนแรงทางตรง ประกอบด้วย 8 ข้อความ (ค่าคะแนนต่ำสุด = 8, ค่าคะแนน
สูงสุด = 40) แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ ระดับ
การรับรู้สูง ระดับการรับรู้ปานกลาง และระดับการรับรู้ต่ำ
จากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนสูงสุดกับค่า
คะแนนต่ำสุด มาตรวัดการรับรู้โนทัศน์ความรุนแรง
ทางตรงมีค่า Reliability Coefficients Alpha = .7159

ข้อความเชิงบวก :

- สงคราม
- การก่อการร้าย
- รอยแผลกระสุนปืน ความพิการอันเนื่องมาจาก
โดนกับระเบิด
- การถูกลอบยิง โดยยังหาตัวมือปืนไม่ได้
- การกักขังหน่วงเหนี่ยว

ข้อความเชิงลบ :

- การชุมนุมประท้วงของประชาชน
- การสลายการชุมนุมประท้วงโดยเจ้าหน้าที่
ของรัฐ

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.8)

มีการรับรู้โนทัศน์ความรุนแรงทางตรงอยู่ในระดับสูง
รองลงมาคือ มีระดับการรับรู้ปานกลาง (ร้อยละ 31.1) และ
ระดับการรับรู้ต่ำ (ร้อยละ 23.1) ตามลำดับ

3.2 การรับรู้โนทัศน์ความรุนแรงทางโครงสร้าง

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดความหมายของ
ความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากการ
ทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการประเมินความ
สามารถของเยาวชนในการจำแนกข้อความใดเป็น
ความรุนแรง และข้อความใดไม่ใช่ความรุนแรงในสังคม
มาตรวัดการรับรู้โนทัศน์ความรุนแรงทางโครงสร้าง
ประกอบด้วย 7 ข้อความ (ค่าคะแนนต่ำสุด = 7,
ค่าคะแนนสูงสุด = 35) แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ
ระดับการรับรู้สูง ระดับการรับรู้ปานกลาง และระดับ

การรับรู้ต่ำ จากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนสูงสุด
กับค่าคะแนนต่ำสุด มาตรวัดการรับรู้โนทัศน์ความ
รุนแรงทางโครงสร้างมีค่า Reliability Coefficients
Alpha = .9065

ข้อความเชิงบวก :

- การใช้แรงงานเด็ก
- การค้าประเวณี
- การบังคับให้นมสาวให้คนอื่นดำเนินชีวิตผิดแผก
ไปจากวัฒนธรรมความเชื่อดั้งเดิมของตน
- สภาพเด็กทารกตายเพราะไม่มีอาหารจะกิน
ไม่มีน้ำสะอาดจะดื่ม ขาดบริการทางสาธารณสุข
- สภาพผู้คนที่ล้มตายเพราะโรคระบาด ทั้งๆ ที่
ในโลกนี้มีวัคซีนอย่างเหลือเฟือ
- ความอดอยากยากจน การขาดการศึกษา และ
โรคภัยไข้เจ็บที่ไม่ควรเกิดขึ้น
- การเลือกปฏิบัติ ความไม่เป็นธรรมทาง
เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.7)
มีการรับรู้โนทัศน์ความรุนแรงทางตรงอยู่ในระดับต่ำ
รองลงมาคือ มีระดับการรับรู้ปานกลาง (ร้อยละ 31.4) และ
ระดับการรับรู้สูง (ร้อยละ 23.9) ตามลำดับ

4) ด้านการรับรู้ประเภทของสันติวิธี

เยาวชนส่วนใหญ่รับรู้โนทัศน์สันติวิธีทั้ง
สองประเภทได้พอๆ กัน กล่าวคือ เยาวชนรับรู้สันติวิธี
ในการแก้ไขปัญหาและสันติวิธีในการดำเนินชีวิตในระดับ
ปานกลางและสูงในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน

4.1 การรับรู้โนทัศน์สันติวิธีในการแก้ไข
ปัญหาผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดความหมายของสันติวิธี
ในการแก้ไขปัญหา สันติวิธีในการดำเนินชีวิต และ
ปฏิบัติการไร้ความรุนแรงซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรม
เป็นแนวทางในการประเมินความสามารถของเยาวชน
ในการจำแนกข้อความใดเป็นสันติวิธี และข้อความใด
ไม่ใช่สันติวิธี มาตรวัดการรับรู้โนทัศน์สันติวิธีในการ

แก้ไขปัญหามีค่า Reliability Coefficients Alpha = .6901

ข้อความเชิงลบ :

- การตัดสินใจขัดแย้งด้วยกำลัง
- การลงโทษเด็กด้วยวิธีการตี
- การบงการสั่งสอนผู้สมรสที่ประพฤติไม่เหมาะสม
- การลงโทษอาชญากรด้วยการประหารชีวิต
- การเพิกเฉยต่อปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
- การหนีปัญหา ไม่เผชิญหน้ากับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.1) มีการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการแก้ไขปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีระดับการรับรู้สูง (ร้อยละ 34.4) และระดับการรับรู้ต่ำ (ร้อยละ 4.4) ตามลำดับ

4.2 การรับรู้โน้ตสันติวิธีในการดำเนินชีวิต

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดความหมายของสันติวิธีในการแก้ไขปัญหามาเป็นสันติวิธีและข้อความใดไม่ใช้สันติวิธี มาวัดการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย 4 ข้อความ (ค่าคะแนนต่ำสุด = 4, ค่าคะแนนสูงสุด = 20) แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ ระดับการรับรู้สูง ระดับการรับรู้ปานกลาง และระดับการรับรู้ต่ำ จากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนสูงสุดกับค่าคะแนนต่ำสุด มาวัดการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการดำเนินชีวิตมีค่า Reliability Coefficients Alpha = .6549

ข้อความเชิงลบ :

- เบียดเบียนธรรมชาติเกินความจำเป็น จนเกิดสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ
- การบริโภคเนื้อสัตว์ หรือการฆ่าสัตว์เพื่อเป็นอาหาร
- กีฬายิงนก ตกปลา
- การดื่มสุรา สูบบุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่นๆ

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.7) มีการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีระดับการรับรู้สูง (ร้อยละ 42.8) และระดับการรับรู้ต่ำ (ร้อยละ 5.6) ตามลำดับ

5) การรับรู้โน้ตสันติวิธีในชุมชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดสันติภาพกับสิทธิมนุษยชนที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการประเมินทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาวัดการรับรู้โน้ตสันติวิธีในชุมชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย 12 ข้อความ (ค่าคะแนนต่ำสุด = 12, ค่าคะแนนสูงสุด = 60) แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ ระดับการรับรู้สูง ระดับการรับรู้ปานกลาง และระดับการรับรู้ต่ำ จากค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนสูงสุดกับค่าคะแนนต่ำสุด มาวัดการรับรู้โน้ตสันติวิธีในการดำเนินชีวิตมีค่า Reliability Coefficients Alpha = .6402

ข้อความเชิงบวก :

- การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัวและสิทธิซึ่งเสมอกันและไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในพิภพ
- ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความหลงลืม ความไม่นำพาต่อสิทธิของมนุษย เป็นต้นเหตุของภัยพิบัติแก่ปวงชน

- การยอมรับความแตกต่างหลากหลายและความเท่าเทียมกัน จะทำให้สังคมเป็นระเบียบและมั่นคง
- ความแตกต่างนั้นมีคุณค่าและเป็นต้นทุนทางสังคมอันจะเอื้อให้เกิดความแข็งแกร่งในการอยู่รวมกัน
- คนเราไม่ควรวัดหรือประเมินคุณค่าของสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ โดยใช้ตัวเราเองหรือสังคมวัฒนธรรมของเราเองเป็นมาตรฐานในการตัดสินคนอื่น
- ชนกลุ่มน้อยและชุมชนท้องถิ่นใดๆ มีสิทธิที่จะใช้ภาษาของตนและดำเนินชีวิตตามความเชื่อ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของตนเอง แม้สิ่งเหล่านั้นจะผิดแผกแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ก็ตาม
- การอดกลั้นต่อความแตกต่าง การเปิดเผยจุดยืนของตนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเคารพซึ่งกันและกัน การยอมรับความแตกต่างเป็นวิธีการเหมาะสมที่จะนำมาใช้ลดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

ข้อความเชิงลบ :

- ในสังคมที่มีความแตกต่าง การทำให้สมาชิกในสังคมหันมายึดถือวัฒนธรรมเพียงหนึ่งเดียรร่วมกันจะช่วยทำให้สังคมเป็นระเบียบและเกิดความสามัคคี
- ความแตกต่างคือปัญหาความมั่นคงของชาติ รัฐจึงควรให้ทุกคนยึดถือในวัฒนธรรมมาตรฐานตามที่รัฐกำหนด โดยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นและขจัดสิ่งที่แตกต่างเหล่านั้นให้พ้นออกไป
- มนุษย์เรามีคุณค่าต่างกัน คุณค่าเหล่านั้นจำแนกไปตามความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ฐานะ ชนชั้น ศาสนา

- ทุกอย่างต้องเป็นไปตามเสียงของคนส่วนใหญ่มากกว่าเสียงของชนกลุ่มน้อย
- การแบ่งพื้นที่ การแยกห่าง ต่างคนต่างอยู่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ เป็นวิธีการเหมาะสมที่จะนำมาใช้ลดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.2) มีการรับรู้โน้ตสันติวิธีมนุษยชนและความหลากหลายทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีระดับการรับรู้สูง (ร้อยละ 20.0) และระดับการรับรู้ต่ำ (ร้อยละ .8) ตามลำดับ โดยที่น่าสนใจคือ เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.1) เห็นด้วยหรือเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความ “การแบ่งพื้นที่ การแยกห่าง ต่างคนต่างอยู่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ เป็นวิธีการเหมาะสมที่จะนำมาใช้ลดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่ม” การสร้างสันติภาพโดยการแยกกันอยู่เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นนั้นเป็นการแยกคู่กรณีออกจากกัน ใช้ระยะทางเป็นตัวแยกหรือใช้วิธีแยกออกจากกันทางสังคม ซึ่งปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการคมนาคมขนส่งทำให้การใช้ระยะทางทางภูมิศาสตร์และการแยกออกจากกันทางสังคมกระทำได้น้อยลง แนวทางการสร้างสันติภาพที่นักสันติศึกษาปัจจุบันมักกล่าวถึงเป็นส่วนใหญ่คือการสร้างสันติภาพโดยการหันหน้าเข้าหากัน การเปิดเผยจุดยืนวัตถุประสงค์หรืออุดมการณ์ของตนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจต่อกัน การใช้ขันติธรรม การอดกลั้นต่อความแตกต่าง การเคารพซึ่งกันและกัน การให้การยอมรับแก่บุคคลหรือกลุ่มคนที่อ่อนแอกว่าหรือที่มีจำนวนน้อยกว่า การพัฒนาความสัมพันธ์ การอยู่ใกล้และสัมพันธ์กันมากขึ้นจนจัดอุปสรรคหรือพรมแดนระหว่างกันและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

6) ทศนคติต่อบุคคลหรือพฤติกรรมที่มีความแตกต่าง

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดสันติภาพกับสิทธิมนุษยชนที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการประเมินทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบุคคลหรือพฤติกรรมที่มีความแตกต่าง ซึ่งในที่นี้หมายถึง ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบุคคลหรือพฤติกรรมที่มีความแตกต่างไปตามลักษณะเพศ วัย ภาษา เชื้อชาติ และการนับถือศาสนา รวม 13 ข้อความ ผลการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติยอมรับทัศนคติของชาวพุทธ (ร้อยละ 90) ยอมรับสำเนียงการพูดของคนท้องถิ่นอื่น เช่น ชาวเขาคอนอิสาน (ร้อยละ 89.5) ยอมรับความเชื่อของชาวคริสต์ (ร้อยละ 86.7) ยอมรับประเพณีของคนเชื้อสายจีน (ร้อยละ 88.8) ยอมรับวิถีชีวิตของชาวมุสลิม (ร้อยละ 79.1) ยอมรับการเชื่อถือโซคลาง (ร้อยละ 68.9) ยอมรับพฤติกรรมของเพศตรงข้าม (ร้อยละ 67.8) และยอมรับอารมณ์ของพวกผู้ใหญ่ (ร้อยละ 64.8) ในขณะที่เยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่ยอมรับหรือยอมรับได้ยากกับพฤติกรรมอยู่ก่อนแต่ง (ร้อยละ 57.0) การแปลงเพศ (ร้อยละ 54.7) รสนิยมทางเพศของพวกกรักร่วมเพศ (ร้อยละ 51.7) และเยาวชนจำนวนมาก (ร้อยละ 42.5) ไม่ยอมรับหรือยอมรับได้ยากกับการเปลี่ยนศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.4) เห็นว่าการเปลี่ยนศาสนาเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้หรือยอมรับได้ยาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาครั้งต่อไป

ประการที่ 1

ผลที่ได้จากโครงการวิจัยนี้ทำให้เราพอจะมองเห็นการรับรู้ของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อแนวคิดสันติศึกษาในประเด็นต่างๆ และเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงระบบคิดของเยาวชนในเชิงลึกมากขึ้น การศึกษาครั้งต่อไปน่าจะทำการวิจัยซ้ำโดยใช้แนวคิดและวิธีวิจัยปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) หรือใช้

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งเป็นระเบียบวิธีวิจัยแนวใหม่ที่เยาวชนจะไม่ได้เป็นเพียงประชากรที่ถูกวิจัยเท่านั้น หากแต่ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เป็นผู้ร่วมในการกระทำวิจัยด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการพัฒนาในปัจจุบันที่เน้นการพัฒนาที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People-Centered Development) และแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเรียนรู้ (Problem-Learning Process) ทั้งนี้ด้วยความเชื่อมั่นในศักยภาพของเยาวชน (Positive approach) และคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ดังศักยภาพของเยาวชนที่มีอยู่ออกมาใช้ในทางสร้างสรรค์ เยาวชนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-awareness) ยอมรับตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนา กลายเป็นบุคลากรที่มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ต่อไป

ประการที่ 2

การศึกษาการรับรู้แนวคิดสันติศึกษาของเยาวชนครั้งต่อไป ประเด็นที่น่าจะศึกษาเพิ่มเติม คือ ทัศนคติของเยาวชนต่อเหตุผลข้ออ้างในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาคือหรือในการดำเนินชีวิต

ประการที่ 3

มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเยาวชนเกี่ยวกับแนวคิดสันติศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสำนึกใฝ่สันติแห่งการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยโครงการดังกล่าวควรดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). สังคมพหุเอกราชนิยม : เอกภาพในความหลากหลาย. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชส มีเดีย.
- ชัยวัฒน์ สดอานันท์. (2528). อิสราเอลกับพาราไดม์แห่งความรุนแรง. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการการจัดการศึกษาสันติภาพเนื่องในโอกาส

วันสถาปนาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ ปีที่ 16. ระหว่างวันที่

26-27 พฤศจิกายน 2528 หน้า 24-29.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2539). สันติทฤษฎี-วิถีวัฒนธรรม
(Peace theory and cultural elements).

กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกลด์คิมทอง.

รัฐวุฒิ เสนาคำ. (2548). โลกาภิวัตน์กับตรรกะใหม่ของ
ความรุนแรง. เอกสารประกอบการประชุม
ประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 4

เรื่องวัฒนธรรมไร้อคติ ชีวีได้ความรุนแรง.

ระหว่างวันที่ 23-25 มีนาคม 2548 จัดโดยศูนย์
มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ธีรยุทธ บุญมี. (2543). พหุนิยม. เอกสารการประชุมทาง
วิชาการระดับชาติ สาขาสังคมวิทยาครั้งที่ 1 :
สถานภาพผลงานวิจัยเกี่ยวกับพลวัตการปรับตัว
ของสังคมไทย. ระหว่างวันที่ 15-16 ธันวาคม
2543 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น
กรุงเทพมหานคร เล่ม 1 หน้า 5-69.